

Ермоленко О.В.
Донбаська державна машинобудівна академія

ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ТА СТРУКТУРУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ТА СТРАТЕГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

У статті розглядаються питання формування системного підходу в застосуванні організаційно-управлінських інновацій у галузі фізичної культури та спорту шляхом структурування та розробки типології організаційно-управлінських та стратегічних інновацій.

Ключові слова: організаційні нововведення, типологія, управлінські інновації, фізична культура та спорт.

Ермоленко А.В. Типологизация и структурирование организационно-управленческих и стратегических инноваций отрасли физической культуры и спорта. В статье рассматриваются вопросы формирования системного подхода в применении организационно-управленческих инноваций в отрасли физической культуры и спорта путем структурирования и разработки типологии организационно-управленческих и стратегических инноваций.

Ключевые слова: организационные нововведения, типология, управленческие инновации, физическая культура и спорт.

Yermolenko O.V. Typologization and structuring of organizational, managerial and strategic innovations in the field of physical culture and sports. The article discusses the formation of a systematic approach to the application of organizational and managerial innovations in the field of physical culture and sports by structuring and developing a typology of organizational, managerial and strategic innovations.

The branch of physical culture and sports develops along with socio-cultural transformations, dominant ideologies and certain values of society. Therefore, this is a very complex system, where one of its properties is conclusive in that it represents a multi-level structure of special physical culture state and non-state institutions and public associations. To date, due to the transition to a decentralized form of management, and the related redistribution of organizational and managerial powers, there is a certain organizational and managerial imbalance of the system. The interaction of branch institutions and associations is ineffective; there are many problems with the justification of the methodology of decision-making. The lack of a sound management concept does not allow the industry to realize its social functions. In the context of social management, the vision of a branch requires a new approach to choosing a strategy for social regulation of the physical culture and sport sector, and developing a new paradigm of social governance.

The analysis of scientific research indicates the need to review the established stereotypes of managerial thinking and the transition to new forms and methods of management, which would be oriented exclusively on the innovative type of development, since the emergence and implementation of innovation put forward the relevant requirements for the management system of the physical culture and sports. Only at this level it is possible to really ensure the efficient functioning of the industry. Therefore, we consider it relevant and timely to study the formation of a systematic approach to the use of organizational and managerial innovations in the field of physical culture and sports by structuring and developing the typology of organizational, managerial and strategic innovations in the industry.

Key words: organizational innovations, management innovations, physical education and sport.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. На протязі останніх років публічною владою України досить активно реалізується процес так званого «нового державного управління», який був описаний як децентралізація, предметне управління, конкуренція урядової і місцевої координації.

Головною метою децентралізації є перерозподіл, або диспергування функцій, повноважень, людей або речей від центрального управління. Зазначений процес стосується усіх галузей вітчизняного господарства, де не є виключенням галузь фізичної культури та спорту.

Традиційно галузь фізичної культури та спорту, як і галузі освіти та охорони здоров'я, відносять до соціальної сфери – до некомерційних організацій. Але, новітні тенденції світового соціально-економічного розвитку «змішали» комерційний та некомерційний сектори. Це пов'язано з переходом сучасного суспільства на нові організаційні принципи, які в науковій літературі визначаються як принципи соціального партнерства та які означають побудову альянсу співпраці між державним управлінням, ринковим сектором та сферою науки і технологій. На практиці це означає, що виникають ринки освітніх, наукових та соціальних послуг. Не дарма в теперішній час про соціальне управління усе більше говорять як про соціальний менеджмент. Подібним чином до цього процесу долучено галузь фізичної культури та спорту [4, с. 112].

Галузь фізичної культури та спорту розвивається разом із соціокультурними перетвореннями, домінуючими ідеологіями та певними цінностями суспільства. Тому це дуже складна система, де одна з її властивостей заключна в тому, що вона являє собою багаторівневу структуру спеціальних фізкультурних державних та недержавних закладів і громадських об'єднань. На сьогоднішній день, у зв'язку з переходом до децентралізованої форми управління, і пов'язаним з цим перерозподілом організаційно-управлінських повноважень спостерігається певна організаційно-управлінська розбалансованість системи. Взаємодія галузевих закладів та об'єднань, здійснюється неефективно, існує багато проблем з обґрунтуванням методології прийняття рішень. Відсутність обґрунтованої концепції управління не дозволяє галузі реалізовувати її соціальні функції. В контексті соціального управління галуззю бачення проблематики потребує нового підходу до вибору стратегії соціальної регуляції діяльності галузі фізичної культури та спорту, розробки нової парадигми

соціального управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості теорії і практики державного управління та розбудови національної галузі фізичної культури та спорту, її докорінне реформування, модернізацію в своїх працях розглядали Г.Л. Апанасенко, В.Г. Ареф'єва, Л.В. Волков, В.П. Горашук, В. Г. Григоренко, В. М. Гузар, Ю. І. Довгенько, М.В. Дутчак, Г.А. Єдинак, О. М. Жданова, В. А. Жуков, В. В. Затилкін, В. М. В. І. Мудрик, Платонов, І. І. Приходько, С. Г. Сейранов, В.М. Судакова та інші.

Теоретико-методичним і практичним аспектам розробки та впровадження інновацій у сфері організації та управління, впливом інновацій на розвиток певної сфери діяльності, займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема: І. Шумпетер, П.Ф. Дракер, Г.Р. Летхем, Дж. Холбек, А.Н. Алексєєв, Н.М. Власова, Л.П. Гончаренко та інші.

У вітчизняних умовах становлення та розвитку національної галузі фізичної культури та спорту спостерігається певна сукупність протиріч. І якщо проблематиці теоретико-методичної складової галузі науковці приділяють достатню увагу, то питання організації та управління, а особливо в умовах децентралізації, залишаються не вирішеними. Відсутні інноваційні складові управлінського сектору. Можливість застосування нових методів управління та організаційних структур визначаються недосконалим розвитком систем стратегічного управління структурними елементами галузі. Аналіз наукових досліджень вказує на необхідність перегляду усталених стереотипів управлінського мислення та переходу до нових форм та методів управління, яке було б зорієнтоване виключно на інноваційний тип розвитку, адже поява і впровадження інновацій висувають відповідні вимоги до системи менеджменту галузі фізичної культури та спорту. Тільки на цьому рівні можливо реально забезпечити ефективне функціонування галузі.

Таким чином ми вважаємо актуальним та своєчасним дослідження формування системного підходу до використання організаційно-управлінських інновацій у галузі фізичної культури та спорту шляхом структурування та розробки типології організаційно-управлінських і стратегічних інновацій галузі.

Метою роботи є науково-теоретичне обґрунтування системного підходу в застосуванні організаційно-управлінських інновацій у галузі фізичної культури та спорту шляхом структурування та розробки типології організаційно-управлінських та стратегічних інновацій.

Відповідно до мети дослідження нами поставлені наступні **завдання**:

1. Визначити місце організаційно-управлінських та стратегічних інновацій в галузі фізичної культури та спорту шляхом порівняльного аналізу даних міжнародної статистики;
2. Обґрунтувати концепцію організаційно-управлінських інновацій як предмета управління галуззю фізичної культури та спорту;
3. Сформулювати системний підхід у застосуванні організаційно-управлінських інновацій шляхом розробки типології організаційно-управлінських та стратегічних інновацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фізична культура та спорт в сучасному світі – це не тільки галузь індустрії послуг і не тільки здійснювана державою в рамках соціальної політики важлива соціальна функція, яка направлена на зміцнення здоров'я нації, але в деякій мірі і сфера підприємництва. Тому подальший розвиток вітчизняної галузі фізичної культури та спорту треба розглядати з позиції світового досвіду розвитку ринкових відносин, особливо це стосується питань здійснення управління галуззю. Вимоги підвищення ефективності соціального управління у відношенні до забезпечення якості життя населення, ставить на повістку дня проблему організації соціального менеджменту в галузі фізичної культури та спорту [4, с. 113].

В країнах з розвинутою ринковою економікою прийнято розглядати розвиток певної галузі з позиції приналежності до класичної або інноваційної моделі. Класична модель передбачає управління на основі економічного та ефективного використання необхідних ресурсів. Інноваційна модель передбачає види управлінської діяльності які пов'язані з отриманням нових науково-обґрунтованих знань та їх реалізацією у відповідній сфері діяльності [6, с. 645].

Треба зазначити, що для ефективної діяльності певної галузі дуже важливим є прояв саме інноваційної активності в сфері організації та управління структурними елементами. Не виключенням у такому випадку є соціально-орієнтована галузь фізичної культури та спорту.

Інтенсивність організаційно-управлінських інновацій в соціальній сфері представлена відсотковою долею структурних підрозділів певної соціально-орієнтованої галузі яка здійснює інноваційну діяльність. З цього приводу, нами був проведений порівняльний аналіз інтенсивності організаційно-управлінських інновацій соціального сектору економіки країн світу, результати якого представлені наступними показниками: Швеція 19,2 %; Великобританія 17,3 %; Канада 16,9 %; Бельгія 16,8 %; Австрія 16,4 %; Іспанія 14,6 %; Італія 14,4 %; Франція 13,6 %; Німеччина 12,4 %; Угорщина 8,2 %; Україна 1,2 %. Останнє місце нашої країни не є випадковим. Адже на сьогоднішній день інноваційна діяльність галузей державного сектору економіки практично відсутня, певну активність в цьому питанні проявляють підприємства та організації приватного сектору економіки. А розвиток галузі фізичної культури та спорту, вже традиційно, повністю залежить від класичної моделі розвитку. Застосування такої моделі розвитку є не ефективним, саме тому існує потреба у прояві інноваційної активності в питаннях організації соціального менеджменту галузі [10, с. 5].

Організаційно-управлінські інновації – це зміни у системі управління галузевими підструктурами з метою підвищення ефективності їх функціонування. Ознаки, за якими відносять інновації до організаційно-управлінських поділяють на дві групи. *Перша група ознак – об'єкти:* методи управління, інформаційні технології в системі управління, соціальна організація, репутація та імідж. *Друга група ознак – організаційні результати:* зміни в організаційній структурі управління, зміни в методах управління, зміни в технології та методах прийняття рішень, ребрендинг, зміни в системі підтримки управлінських рішень [1, с. 14].

До організаційних інновацій галузі фізичної культури та спорту треба віднести засвоєння нових форм та методів

організації і регламентації діяльності структурних елементів підсистеми, зміну співвідношення сфер впливу (як по вертикалі, так і по горизонталі) соціальних груп або окремих осіб. Ми вважаємо, що нововведення можуть зніціюватися централізовано (цільові програми, перспективні плани застосування наукових нововведень). Треба зазначити, що використання інновацій можливо тільки при наявності певних ресурсів, точніше, їх резервів [3, с. 28].

Управлінська інновація галузі фізичної культури та спорту повинна реалізовуватись через структурно-функціональну інтеграцію, зміну технологій та організації процесу управління, методів роботи апарату управління. Структурно-функціональна інтеграція передбачає розгляд ієрархічної взаємодії окремих частин комплексу. Головною проблемою інтеграції в такому випадку треба вважати побудову організаційного та економічного механізмів такої взаємодії з метою забезпечення високої надійності функціонування системи.

Управлінська діяльність галузі фізичної культури та спорту є досить складною, тому вона повинна складатися із серії самостійних функцій:

- 1) планування (розробка програми, процедура її реалізації та графіків виконання, аналіз ситуації, визначення методів досягнення цілей);
- 2) організації (опрацювання структури галузі, координація діяльності структурних підрозділів);
- 3) мотивації (стимулювання зусиль усіх працюючих на виконання поставлених завдань);
- 4) координації та контролю.

В якості методологічного інструмента для співставлення нових методів, організаційних підходів та стратегій пропонується матриця типології організаційно-управлінських та стратегічних інновацій галузі (табл. 1).

В матриці методи управління, організації та стратегії розташовуються в групи з урахуванням їх схожості та специфіки галузі. Треба зазначити, що на відміну від класифікації типологія не передбачає проведення чіткої межі між групами організаційно-управлінських інновацій, так як її не існує між ними в дійсності.

Таблиця 1

Матриця типології організаційно-управлінських та стратегічних інновацій в програмі інноваційного розвитку галузі фізичної культури та спорту

	Організаційна інновація	Стратегічна інновація	Управлінська інновація
Внутрішньогалузева інновація	1. Механізм управління інноваційним розвитком, створення корпоративних центрів видової компетенції, формування фонду наукового розвитку галузі, формування національних ініціативних платформ, механізм державно-приватного партнерства, впровадження новітніх методів організації і регламентації діяльності структурних елементів підсистеми.	2. Інтеграція, переведення галузі до режиму самодостатнього розвитку.	3. Програмно-орієнтоване формування управлінської інновації, опрацювання структури галузі, розробка методології роботи апарату управління, інтелектуальні системи підтримки прийняття рішення, відкритий конкурсний відбір інноваційних проектів.

Пропонована матриця конкретизує окремі типи організаційно-управлінських інновацій та полегшує завдання їх комплексного планування. Треба звернути увагу на те, що такі інновації повинні реалізовуватися у зв'язці. Побудова типології організаційно-управлінських інновацій потребує включення також стратегічних інновацій. Вони тісно пов'язані з першими, але в більшості випадків не відносяться ні до управлінських, ні до організаційних інновацій. Під час розробки програм інноваційного розвитку галузі фізичної культури та спорту усі три види інновацій повинні плануватися комплексно, більше того реалізація нових методів, форм і структур управління повинна бути спланована.

Висновки.

1. Функціонування національної галузі фізичної культури та спорту на сучасному етапі, повністю залежить від класичної моделі розвитку. А для ефективної діяльності певної галузі дуже важливим є прояв інноваційної моделі. Це стосується і сфери організації та управління, де інноваційна модель передбачає види управлінської діяльності які пов'язані з отриманням нових науково-обґрунтованих знань та їх реалізацією у відповідній сфері діяльності. Не є виключенням у такому випадку є соціально-орієнтована галузь фізичної культури та спорту.

2. Вивчення організаційно-управлінських інновацій, розробка та формування певної стратегії і механізмів повинні зайняти одне з центральних місць в проблематиці управління галуззю фізичної культури та спорту.

3. На сьогоднішній день спостерігається складна та неоднозначна природа фізкультурно-спортивної галузі як об'єкта соціально управлінського аналізу. Неоднозначність підкреслюється станом незавершеної інституалізації. Звідси виникає необхідність знати структурно-змістовну побудову соціальної організації сучасного інституту спорту, без якої неможливо конкретизувати його функції та процеси розвитку в тих об'ємах, які необхідні для успіху соціального управління відповідною галуззю.

Перспективи використання результатів дослідження. Результати дослідження можуть бути використані фахівцями під час розробки методології управління галуззю фізичної культури та спорту.

Література

1. Бухонова С.М. К оценке экономической эффективности инноваций различных типов/ С.М. Бухонова, Ю.А. Дорошенко// Экономический анализ: теория и практика. – 2005. – №3(36). – с.13-18.
2. Либман Е.Г. Экономические методы повышения эффективности общественного производства / Е.Г. Либман. – М.: Экономика, 1970. – 173с.

3. Организационно-управленческие инновации: развитие экономики основанной на знаниях / Национальный доклад. – М.: Ассоциация Менеджеров, 2008. – 104 с.
4. Приходько І.І. Організація і менеджмент фізичної культури : навч. посіб. для студ. на-пряму «Фізичне виховання» / І. І. Приходько. – Х. : Цифрова друкарня № 1, 2013. – с. 110 – 117.
5. Чухрай Н.І. Організаційно-управлінські інновації в економіці, що спирається на знання / Н.І. Чухрай // Інновації: проблеми науки і практики. – Харків: ІНЖЕК, 2006. – с. 107 – 133.
6. Armbruster H. Organizational innovation: The challenge of measuring non-technical innovation in large-scale surveys / H. Armbruster, A. Bikfalvi, S. Kinkel, G. Lay // Technovation. – 2008. – Vol. 28. – № 10. – P. 644 – 657.
7. Camisón C. Organizational innovation as an enabler of technological innovation capabilities and firm performance / C. Camisón, A. Villar-López // Journal of Business Research. – 2014. – Vol. 67. – № 1. – P. 2891–2902.
8. Lawrence P. How to deal with resistance to change / P. Lawrence // Harvard Business Review. – 1954. – Vol. 32, № 3. – P. 49–57.
9. R&D tax incentives questionnaires January 2010 and June 2011/OECD Science, Technology and Industry Scoreboard, Paris: OECD Publishing, 2011. – 206 p.
10. Volberda H.W. Management Innovation: Management as Fertile Ground for Innovation / H. W. Volberda, F. A. J. Van Den Bosch, C. V. Heij // European Management Review. – 2013. – Vol. 10. № 1. – P. 1–15.

Жиденко А.О.

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я» ДЛЯ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 014.11 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА) ТА 017 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

У статті розглядається проблема підвищення якості освіти майбутніх фахівців, випускників магістратури факультетів фізичного виховання педагогічних закладів вищої освіти, одним з завдань якої є удосконалення навчальних програм з дисциплін природничо-наукової підготовки, на прикладі курсу «Методологія збереження та зміцнення здоров'я», який підвищить якість педагогічної кваліфікації випускників.

Ключові слова: навчальна програма, екологія людини, майбутні фахівці з фізичного виховання, формування здоров'я людини.

Жиденко Алла Александровна. Усовершенствование учебной программы по дисциплине "Методология сохранения и укрепления здоровья" для магистров специальностей 014.11 среднее образование (физическая культура) и 017 физическая культура и спорт. В статье рассматривается проблема повышения качества образования будущих специалистов, выпускников магистратуры факультетов физического воспитания педагогических заведений высшего образования, одним из решений которой является усовершенствование учебных программ по дисциплинам естественнонаучной подготовки, на примере курса "Методология сохранения и укрепления здоровья", который повысит качество педагогической квалификации выпускников.

Ключевые слова: учебная программа, экология человека, будущие специалисты по физическому воспитанию, формирование здоровья человека.

Zhydenko Alla Olexandrivna. Zhydenko Alla Olexandrivna. Improvement of the curriculum on the course "Methodology of preservation and strengthening of health" for masters of specialties 014.11 secondary education (physical culture) and 017 physical culture and sport. The article considers the problem of improving the quality education of future specialists, graduates of the master's degree of physical training faculties of pedagogical institutions of higher education, one of the solutions of which is the improvement of the curricula in the courses of natural-science preparation, using the example of the course "Methodology of preservation and strengthening of health", which will improve the quality of pedagogical qualifications of graduates. According to Oleksander Spivakovsky, Deputy of Ukraine, the first deputy chairman of the Committee on Science and Education of the Verkhovna Rada of Ukraine, Doctor of Pedagogical Sciences, the main attention should be paid to the key indicators of the quality of education, which determines the employment of graduates. Specialists, graduates of physical training faculty of the pedagogical institutions of higher education have wide opportunities for employment, as in qualification – teacher of institutions of higher education (in the subject specialization "Physical culture"), as well as in additional specialization: teacher of choreographic disciplines, instructor-methodist of sports school, fitness trainer, specialist in physical therapy and ergotherapy, instructor of health and sports and so on, but this is possible only if the quality of competencies acquired by the graduates is satisfied with the employer. Improvement of the curriculum in the discipline "Methodology of preservation and strengthening of health" for masters of specialties 014.11 Secondary education (physical culture) and 017 physical culture and sports of the physical training faculty of the National University "Chernihiv collegium" named after T.G. Shevchenko and the introduction of a new information material at lectures, conducting practical works contributed to the understanding by students changes in the organism of ordinary person and athlete under the influence of stress factors.

Key words: curriculum, human ecology, future specialists of physical education, formation of human health.

Постановка проблеми: Проект змін до Закону «Про вищу освіту» пропонує посилити роль освітніх вимірювань/оцінювання якості вищої освіти, Як стверджує Олександр Співаковський, народний депутат України, перший